

Regionálny dohovor o paneuro-stredomorských preferenčných pravidlách pôvodu

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 16. februára 2012 o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí regionálneho dohovoru o paneuro-stredomorských preferenčných pravidlách pôvodu (2012/2519(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje uznesenie z 27. októbra 2005 o prehodnotení barcelonského procesu¹ a na uznesenie z 25. novembra 2009 o euro-stredomorskom hospodárskom a obchodnom partnerstve v súvislosti s ôsmou konferenciou ministrov obchodu štátov Euromed-u²,
- so zreteľom na vyhlásenie z Barcelony z 28. novembra 1995, na základe ktorého bolo ustanovené partnerstvo medzi Európskou úniou a krajinami južného a východného Stredozemia, ako aj na pracovný program prijatý na tejto konferencii,
- so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie predložené Európskej rade, Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov z 8. marca 2011 na tému Partnerstvo pre demokraciu a spoločnú prosperitu s južným Stredozemím (COM(2011)0200),
- so zreteľom na euro-stredozemský obchodný plán do roku 2010 a neskôr v znení prijatom na ôsmej konferencii ministrov obchodu Únie pre Stredozemie v roku 2009,
- so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie predložené Európskej rade, Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov z 25. mája 2011 na tému Nová reakcia na meniace sa susedstvo (COM(2011)0303),
- so zreteľom na euro-stredozemské dohody o pridružení medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a Tuniskom³, Izraelom⁴, Marokom⁵, Jordánskom⁶, Egyptom⁷, Libanonom⁸ a Alžírskom⁹ na strane druhej a na Euro-stredomorskú dočasnú dohodu o pridružení o obchode a spolupráci medzi Európskym spoločenstvom a Organizáciou pre oslobodenie Palestíny v prospech palestínskych orgánov¹⁰,
- so zreteľom na rozhodnutie Asociačnej Rady ES – Turecko č. 1/95 z 22. decembra 1995

¹ Ú. v. EÚ C 272 E, 9.11.2006, s. 570.

² Ú. v. EÚ C 285 E, 21.10.2010, s. 35.

³ Ú. v. ES L 97, 30.3.1998, s. 2.

⁴ Ú. v. ES L 147, 21.6.2000, s. 3.

⁵ Ú. v. ES L 70, 18.3.2000, s. 2.

⁶ Ú. v. ES L 129, 15.5.2002, s. 3.

⁷ Ú. v. EÚ L 304, 30.9.2004, s. 39.

⁸ Ú. v. EÚ L 143, 30.5.2006, s. 2.

⁹ Ú. v. EÚ L 265, 10.10.2005, s. 2.

¹⁰ Ú. v. ES L 187, 16.7.1997, s. 3.

o vykonávaní záverečnej etapy colnej únie (96/142/ES),

- so zreteľom na posúdenie vplyvu euro-stredozemskej zóny voľného obchodu na udržateľnosť, vypracované Inštitútom pre rozvojovú politiku a riadenie rozvoja Manchesterskej univerzity,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 15. marca 2007 o vytvorení euro-stredozemskej zóny voľného obchodu¹ a v ňom uvedené príslušné úvahy,
 - so zreteľom na závery euro-stredozemských ministerských konferencií a sektorových ministerských konferencií, ktoré sa konali od začatia barcelonského procesu, a predovšetkým na závery deviatej konferencie ministrov obchodu Únie pre Stredozemie, ktorá sa konala 11. novembra 2010,
 - so zreteľom na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 25. februára 2010, vec C-386/08, *Brita GmbH/Hauptzollamt Hamburg-Hafen*,
 - so zreteľom na vyhlásenie EÚ pre štvrté zasadnutie Asociačnej Rady EÚ – Izrael, ktoré sa konalo 17. a 18. novembra 2003 v Bruseli,
 - so zreteľom na technickú dohodu medzi EÚ a Izraelom o Protokole č. 4 k Dohode o pridružení medzi EÚ a Izraelom a na Oznámenie Komisie dovozcom – Dovozy z Izraela do Spoločenstva²,
 - so zreteľom na závery Rady týkajúce sa mierového procesu na Blízkom východe prijaté na 2985. zasadnutí Rady pre zahraničné veci, ktoré sa konalo 8. decembra 2009 v Bruseli,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie, týkajúce sa dátumu začatia uplatňovania protokolov o pravidlách pôvodu na zabezpečenie diagonálnej kumulácie medzi Európskou úniou, Alžírskom, Egyptom, Faerskými ostrovmi, Islandom, Izraelom, Jordánskom, Libanonom, Marokom, Nórskom, Švajčiarskom (vrátane Lichtenštajnska), Sýriou, Tuniskom, Tureckom a západným brehom Jordánu a pásmom Gazy³,
 - so zreteľom na Dohodu medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a vládou Dánska a miestnou vládou Faerských ostrovov na druhej strane⁴,
 - so zreteľom na článok 115 ods. 5 a článok 110 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže paneuro-stredomorská zóna diagonálnej kumulácie pôvodu je založená na mnohých dvojstranných protokoloch o pravidlách pôvodu, ktoré sú pre podniky, najmä pre malé a stredné podniky, ako aj pre štáty, príliš komplikované na to, aby z nich mohli mať prospech;
- B. keďže ministri obchodu Euromed-u na zasadnutí v októbri 2007 v Lisabone schválili vypracovanie dohovoru, ktorý spája všetky protokoly pôvodu pre paneuro-stredomorský priestor do jedného zjednodušeného nástroja, a tým uľahčuje využívanie paneuro-stredomorskej kumulácie pôvodu; keďže tento dohovor bol schválený na 9. konferencii

¹ Ú. v. EÚ C 301 E, 13.12.2007, s. 210.

² Ú. v. EÚ C 20, 25.1.2005, s. 2.

³ Ú. v. EÚ C 156, 26.5.2011, s. 3.

⁴ Ú. v. ES L 53, 22.2.1997, s. 2.

ministrov obchodu Únie pre Stredozemie 11. novembra 2010;

- C. keďže geografický rozsah pôsobnosti tohto dohovoru bol rozšírený tak, aby zahŕňal aj účastníkov procesu stabilizácie a pridruženia, čím sa účinne násobia výhody paneuro-stredomorskej kumulácie pôvodu;
- D. keďže napriek tomu, že ide o veľmi pozitívne kroky, výsledkom je to, že akékoľvek zneužitie alebo obchádzanie pravidiel kumulácie pôvodu by zároveň malo širšie geografické dôsledky;
- E. keďže EÚ uzavrela dohodu o pridružení aj s Izraelom, aj s Palestínou, pričom súčasťou oboch dohôd je aj dohoda o voľnom obchode obsahujúca samostatné a rozdielne ustanovenia týkajúce sa preferenčného zaobchádzania v oblasti obchodu;
- F. keďže Rada Európskej únie vo svojich záveroch z 8. decembra 2009 týkajúcich sa mierového procesu na Blízkom východe opätovne zdôrazňuje, „že osídľovanie je podľa medzinárodného práva nelegálne, predstavuje prekážku pre mier a hrozí, že riešenie v podobe existencie dvoch štátov sa stane nemožné“;
- G. keďže preferenčné sadzby podľa Dohody o pridružení medzi EÚ a Izraelom sa podľa stanoviska EÚ nemôžu uplatňovať v prípade výrobkov pochádzajúcich z miest, ktoré sú pod správou Izraela od roku 1967;
- H. keďže skutočnosť, že Izrael uplatňuje Dohodu o pridružení medzi EÚ a Izraelom na okupované územia má za následok nedostatočné uplatňovanie právnych predpisov EÚ, ktoré – ako potvrdil Súdny dvor vo veci *Brita GmbH/Hauptzollamt Hamburg-Hafen* – neumožňujú colným orgánom členských štátov uplatňovať preferenčné zaobchádzanie podľa Dohody o pridružení medzi EÚ a Izraelom na výrobky pochádzajúce z Izraelom okupovaných území;
- I. keďže európski občania vyjadrili jednoznačne svoju vôľu, pokiaľ ide o výrobky z okupovaných palestínskych území;
- J. keďže EÚ naráža pri presadzovaní pravidiel pôvodu na rozličné problémy, pokiaľ ide o výrobky pochádzajúce z osád na okupovaných územiach; keďže EÚ vo svojom vyhlásení pre štvrté zasadnutie Asociačnej rady EÚ – Izrael v roku 2003 zdôraznila, že „je dôležité vyriešiť bilaterálne otázky týkajúce sa pravidiel pôvodu predtým, ako dôjde k zmene a doplneniu protokolu týkajúceho sa pravidiel pôvodu“, v záujme toho, aby bolo možné uplatňovať paneuro-stredomorskú kumuláciu pôvodu; keďže sa však takéto riešenie nenašlo, Komisia sa snažila vyriešiť tieto problémy uzavretím právne nezáväznej bilaterálnej technickej dohody s Izraelom, v súlade s ktorou Izrael umiestňuje na každý doklad o pôvode poštové smerovacie čísla miest, v ktorých boli vyrobené výrobky, na ktoré sa tento doklad vzťahuje, čo colným orgánom EÚ umožňuje, aby na výrobky vyrobené v izraelských osadách okamžite uplatnili nepreferenčné colné sadzby;
- K. keďže táto technická dohoda existuje medzi EÚ a Izraelom na jednej strane a medzi krajinami EZVO a Izraelom na strane druhej; keďže navrhovaný dohovor nijakým spôsobom nerozširuje túto dohodu na geografické územie, na ktoré sa vzťahuje, ani nezaväzuje ďalšie strany;
- L. keďže pravidlá technickej dohody už ukladajú Izraelu a jeho vývozcom povinnosť

rozlišovať medzi výrobnými činnosťami vykonávanými na územiach, ktoré sú pod správou Izraela od roku 1967, a výrobou vykonávanou na medzinárodne uznávanom území štátu Izrael;

- M. keďže vo svojej súčasnej podobe nebude dohovor Európskej únii ani akejkolvek zmluvnej strane poskytovať ďalšie opravné prostriedky v prípadoch, keď sa pravidlá o kumulácii nepovažujú za riadne splnené;
 - N. keďže za overovanie pravosti tvrdení o preferenčnom pôvode výrobkov dovážaných do EÚ sú zodpovedné colné orgány jednotlivých členských štátov EÚ; keďže colné orgány ani napriek svojmu najväčšiemu úsiliu nedokážu skontrolovať všetky doklady o pôvode a zásielky dovážané z Izraela do EÚ na základe preferenčných pravidiel; keďže dohovor môže ešte znásobiť tento logistický problém tým, že rozšíri počet partnerských krajín, ktoré pri vývoze výrobkov na základe svojich dohôd s EÚ kumulujú prácu s materiálmi vyvázanými Izraelom alebo ich spracovanie;
 - O. keďže napriek tomu, že je potrebné viac sa zamerať na problém stanovovania skutočného pôvodu výrobkov vyvázaných z Izraela, táto otázka by nemala brzdiť sociálnu a ekonomickú integráciu v regióne ako celku;
 - P. keďže arabská jar upozornila na potrebu spravodlivých a nestranných pravidiel, ktoré obyvateľom každého stredomorského štátu umožnia plne čerpať z výhod vyplývajúcich z ich hospodárskeho úsilia, ako aj na to, aby EÚ jednoznačne podporovala tieto úsilia; keďže EÚ v nadväznosti na arabskú jar opätovne potvrdila svoje odhodlanie nadviazať užšie obchodné vzťahy s arabskými krajinami;
 - Q. keďže Komisia vo svojom spoločnom oznámení z 8. marca 2011 na tému Partnerstvo pre demokraciu a spoločnú prosperitu s južným Stredozemím uvádza prijatie dohovoru ako jeden z nástrojov na zaistenie maximálneho dosahu obchodu a investícií v regióne;
 - R. keďže euro-stredomorskú zónu voľného obchodu sa do roku 2010 nepodarilo zrealizovať; keďže jedným z hlavných dôvodov tohto zlyhania bola nedostatočná sociálna, obchodná a hospodárska integrácia medzi krajinami južného Stredozemia;
 - S. keďže dosah tejto dohody na krajiny a regióny by mohol byť veľmi výrazný;
1. domnieva sa, že medzinárodný obchod môže byť prostriedkom na dosiahnutie hospodárskeho rastu, diverzifikáciu hospodárstva a znižovanie chudoby, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou demokratizácie stredozemského regiónu; podporuje úsilie Komisie poskytnúť preferenčný prístup na vnútorný trh Únie tovaru vyrobenému a kumulovanému v stredozemskom regióne;
 2. víta iniciatívu zameranú na zjednodušenie uplatňovania systému kumulácie pravidiel pôvodu v paneuro-stredomorskom priestore; domnieva sa, že regionálny dohovor o paneuro-stredomorských preferenčných pravidlách pôvodu je dôležitým krokom na uľahčenie obchodu a sociálnej a hospodárskej integrácie v južnom susedstve;
 3. je znepokojený súčasným stavom, čo sa týka zriadenia euro-stredomorskej zóny voľného obchodu, ktorá mala byť zavedená do roku 2010 a ktorú sa nepodarilo zrealizovať; vyjadruje poľutovanie nad tým, že jednotlivé subjekty nedosiahli žiaden reálny pokrok, pokiaľ ide o vytvorenie potrebných podmienok; podporuje tiež rozvoj bilaterálnej a

mnohostrannej hospodárskej spolupráce juh – juh, ktorá by viedla k skutočným prínosom pre občanov zúčastnených krajín a zlepšila by politickú klímu v regióne; uznáva, že nedostatočná obchodná výmena medzi regiónmi v rámci krajín južného Stredozemia je veľkou prekážkou tohto projektu; trvá na tom, že vytvorenie euro-stredomorskej zóny voľného obchodu by malo byť naďalej jedným z cieľov EÚ a jej južných partnerov; považuje tento dohovor za významný krok k vytvoreniu zóny voľného obchodu a zároveň za potenciálny stimul obchodnej výmeny v regióne juh – juh;

4. dúfa, že v nových demokraciách, ktoré vzniknú v regióne po arabskej jari, sa budú presadzovať ľudské a sociálne práva a prehĺbi sa politický dialóg, ktorý by mal viesť k vytvoreniu priaznivejšieho prostredia pre obchod medzi regiónmi, keďže jedným z dôvodov nedostatočného obchodu boli politiky predchádzajúcich diktátorských vedúcich predstaviteľov; nabáda tieto nové demokracie na úzku spoluprácu v skupine Agadir a na vykonávanie tohto dohovoru v plnom rozsahu; žiada Komisiu, aby týmto novým demokraciám poskytla technickú pomoc tak, aby mohli plne využívať obchodné nástroje, ktoré majú k dispozícii, vrátane tohto dohovoru;
5. víta skutočnosť, že dohovor je jediným nástrojom, ktorý nielenže vytvára potrebný právny rámec pre diagonálnu kumuláciu u všetkých tradičných partnerských krajín južného Stredozemia, ale zahŕňa tiež krajiny, ktoré sa zúčastňujú na procese stabilizácie a pridruženía a krajiny EZVO, čím kumulácii poskytuje širší geografický rozsah a vytvára väčší trh pre kumulovaný vývoz;
6. vyjadruje poľutovanie nad tým, že dohovor nie je doplnený o mechanizmus urovnávania sporov, ktorý by sa dal použiť na riešenie otázok týkajúcich sa overovania dokladu o pôvode; domnieva sa, že spoločný výbor ustanovený dohovorom nebude funkčným nástrojom na riešenie týchto otázok; konštatuje, že tieto otázky sa preto budú musieť riešiť prostredníctvom dvojstranných mechanizmov riešenia sporov v prípade, ak takéto mechanizmy existujú;
7. zastáva názor, že dohovor by sa bol býval výrazne posilnil začlenením jediného účinného mechanizmu urovnávania sporov, ktorý by umožňoval rýchle a uspokojivé vyriešenie sporov týkajúcich sa pôvodu a kumulácie výrobkov; vyzýva Komisiu, aby posúdila možnosť začlenenia takéhoto mechanizmu do dohovoru v rámci jeho budúcej revízie;
8. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v texte dohovoru sa nepredpokladá žiadna revízia alebo preskúmanie v budúcnosti; je presvedčený, že včasná revízia by prospela tak komplexnému a rozsiahlemu nástroju, akým je tento dohovor; žiada preto Komisiu, aby zvážila zahrnutie doložky o preskúmaní do dohovoru;
9. zdôrazňuje, že je dôležité, aby bolo uzavretie dohovoru čo najskôr doplnené revíziou pravidiel pôvodu, ktoré sa uplatňujú na strany dohovoru, a aby sa takáto revízia uskutočnila takým spôsobom, aby sa zosúladiť pravidlá pôvodu krajín južného Stredozemia s pravidlami navrhovanými v novom nariadení o všeobecnom systéme preferencií; vyjadruje presvedčenie, že menej výhodné pravidlá pôvodu by oslabili plný potenciál dohovoru a znevýhodnili južné susedstvo;
10. je vážne znepokojený praktikami niektorých firiem, ktoré naďalej využívajú ustanovenia Dohody o pridružení medzi EÚ a Izraelom tým, že vyvážajú tovar vyrobený na okupovaných územiach; odsudzuje tieto praktiky a domnieva sa, že sú v priamom rozpore s politikami EÚ v medzinárodnej oblasti, ako aj zneužitím rozsiahlych možností

oprávneného preferenčného prístupu na vnútorný trh Únie; vyzýva preto Komisiu, aby vypracovala čierny zoznam spoločností, ktoré tieto politiky naďalej uplatňujú, a informovala členské štáty;

11. pripomína, že Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozsudku vo veci *Brita GmbH/Hauptzollamt Hamburg-Hafen* potvrdil, že colné orgány dovážajúcich členských štátov musia odmietnuť preferenčné zaobchádzanie podľa Dohody o pridružení medzi EÚ a Izraelom v prípade výrobkov vyvázaných do EÚ a pochádzajúcich z miest, ktoré sú okupované Izraelom a pre ktoré izraelské úrady neposkytujú dostatočné informácie, aby bolo možné určiť ich skutočný pôvod;
12. zastáva názor, že vykonávanie dohovoru by nemalo viesť k predlžovaniu takého stavu, ktorý uľahčuje či podporuje takéto zneužívanie pravidiel, a ani by nemalo viesť k vzniku takého stavu; zdôrazňuje, že ako sa uvádza v jeho preambule, dohovor by celkovo nemal viesť k menej výhodnej situácii než tej, ktorá bola v predchádzajúcom vzťahu medzi partnermi voľného obchodu, ktorí uplatňujú diagonálnu kumuláciu; žiada Komisiu, aby spolupracovala s Európskym parlamentom, aby obe inštitúcie mohli spojiť svoju politickú vôľu a vplyv s cieľom nájsť riešenie takehoto zneužívania vnútorného trhu; vyzýva Komisiu, aby predložila nové návrhy na dokonalejšie riešenie tohto problému;
13. konštatuje, že EÚ a krajiny EZVO majú technickú dohodu s Izraelom, ktorá sa zaoberá otázkou teritoriality a ktorá v obmedzenej miere ponúka niektoré riešenia; nazdáva sa, že riešenia, ktoré tieto technické dohody ponúkajú, nie sú uspokojujúce; okrem toho poukazuje na to, že tieto technické dohody nie sú záväzné pre ostatné strany regionálneho dohovoru; je preto znepokojený, že regionálny dohovor môže viesť k šíreniu situácií, v ktorých budú mať ďalšie zmluvné strany ťažkosti pri zabezpečovaní kumulácie podľa vlastných dohôd s EÚ pri práci na vlastnom území s výrobkami dovezenými v rámci vlastných dohôd s Izraelom, ako aj pri ich spracúvaní;
14. vyzýva Komisiu, aby preskúmala a v prípade potreby opätovne prerokovala technickú dohodu s cieľom jej zefektívnenia a zjednodušenia; žiada Komisiu, aby hľadala riešenie, ktoré by bolo uplatniteľné aj na tovar dovážaný z tretích strán, ktoré kumulovali prácu a spracúvanie na vlastnom území s materiálmi dovážanými podľa ich vlastných dohôd s Izraelom; žiada Komisiu, aby presadzovala začlenenie ustanovení, ktoré vedú k jednotnému uplatňovaniu zásady teritoriality všetkými zmluvnými stranami, ako súčasť akejkolvek budúcej revízie regionálneho dohovoru;
15. konštatuje, že v súlade s postupmi stanovenými na základe technickej dohody medzi EÚ a Izraelom na jednej strane a medzi EZVO a Izraelom na strane druhej, ktorá je v súčasnosti v platnosti, colné orgány a vývozcovia z Izraela rozlišujú medzi výrobnými činnosťami vykonávanými na území izraelských osád na okupovaných územiach a výrobou vykonávanou na medzinárodne uznávanom území štátu Izrael; konštatuje, že tieto postupy nestanovujú povinnosť komunikácie výsledku rozlišovania zo strany izraelských orgánov a vývozcov, aby colné orgány EÚ mohli správne, jednoducho a efektívne uplatniť rovnaké rozlíšenie; vyzýva Komisiu, aby spolupracovala s colnými orgánmi členských štátov a našla riešenie zamerané na premenu tohto technického systému na jednoduchý, účinný a spoľahlivý mechanizmus;
16. domnieva sa, že jednoduchý, účinný a spoľahlivý mechanizmus, ktorý by nahradil existujúcu technickú dohodu, by mal byť dohodnutý s Izraelom tak, aby vývozcovia a colné orgány Izraela uplatňovali rovnaké rozlíšenie a jednoznačne a riadne označovali

skutočnosť, že výrobkom prideliť štatút pôvodu na základe výrobných činností vykonávaných na územiach, ktoré sú pod správou Izraela od roku 1967;

17. naliehavo vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že ich colné orgány budú účinne uplatňovať technickú dohodu a konať v duchu rozsudku Súdneho dvora Európskej únie pri vstupe izraelských kumulovaných výrobkov na územie EÚ na základe diagonálnej kumulácie ustanovenej v regionálnom dohovore; domnieva sa, že Komisia by mala byť na čele koordinácie takéhoto úsilia v rámci celej EÚ a mala by tiež podniknúť kroky na šírenie informovanosti medzi colnými orgánmi jednotlivých členských štátov EÚ o tom, ako by sa technická dohoda mala uplatňovať na izraelské kumulované výrobky; vyjadruje presvedčenie, že colné orgány EÚ by mali účinnejšie preskúmať uplatňovanie technickej dohody, aby zabránili zneužívaniu systému preferencií;
18. keďže v texte dohovoru neexistuje žiadne takéto ustanovenie, žiada Komisiu, aby vykonala hodnotenie vplyvu po troch rokoch, v ktorom *okrem iného* vyhodnotí prínosy plynúce z prijatia dohovoru a dosah kumulácie dosiahnutej na základe dohovoru na praktiky niektorých uvedených spoločností;
19. zdôrazňuje, že je potrebné zvýšiť informovanosť o možnostiach, ktoré ponúka kumulácia zjednodušená podľa nového paneuro-stredomorského dohovoru, a to najmä v podnikateľských spoločenstvách krajín južného Stredozemia; podporuje iniciatívy Komisie zamerané na šírenie takejto informovanosti;
20. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, vládam a parlamentom zmluvných strán regionálneho dohovoru o paneuro-stredomorských preferenčných pravidlách pôvodu a predsedovi Parlamentného zhromaždenia Únie pre Stredozemie.